

Ω παγκάκιστη αμέλεια! (Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης)

/ Πεμπουσία

Σκέψου, αγαπητέ, την αιτία της αρνήσεως του Αποστόλου Πέτρου, που είναι η αμέλεια, η οποία φαίνεται φανερή σ' αυτά τα τρία· στον τρόπο, με τον οποίον ακολουθούσε τον διδάσκαλο του• στον σκοπό για τον οποίον τον ακολουθούσε και στα αποτελέσματα που του προξένησε η αμέλεια. Ο τρόπος που τον ακολουθούσε ήταν από μακριά· «Ο Πέτρος τον ακολουθούσε από μακριά» (Ματθ. 26,58} που σημαίνει ότι ο Πέτρος κυριευόταν από μία χλιαρότητα και αμέλεια και ούτε εντελώς ήθελε να εγκαταλείψει τον διδάσκαλό του, ούτε τελείως να τον ακολουθεί, αλλά ήθελε στην περίπτωση αυτή και να φαίνεται ότι είναι μαθητής του και να μη κινδυνεύσει για τον διδάσκαλο του.

Πάλι, το τέλος και ο σκοπός του Πέτρου, για τον οποίον ακολουθούσε τον Ιησού, δεν ήταν να πάει να πεθάνει μαζί του, αλλά κάποια περιέργεια, για να κάνει μία θεωρία, όχι σαν δικός του μαθητής, αλλά σαν ένας ξένος περιηγητής και να δει το τέλος του τόσο μεγάλου έργου. «Και όταν μπήκε μέσα κάθισε μαζί με τους υπηρέτες, για να δει το τέλος» (Ματθ. 26,58). Ακολούθησε τον Ιησού και ο Ιωάννης, ο αγαπημένος μαθητής αλλά όχι από μακριά, αλλά από κοντά και μπήκε στην αυλή του αρχιερέως όχι για να δει το τέλος και το αποτέλεσμα, αλλά, αν τύχαινε, να πεθάνει μαζί με τον διδάσκαλο του· και αυτό συνέβαινε, επειδή δεν ήταν χλιαρή η αγάπη του προς τον Κύριο, αλλά τον αγαπούσε τόσο πολύ, που ούτε για ώρα δεν δεχόταν να φύγει από κοντά του. Γι' αυτό και δεν πήγε μόνος του να βάλει μέσα τον Πέτρο, αλλά είπε στη θυρωρό και εκείνη τον έβαλε μέσα, όπως ερμηνεύει ο ιερός Θεοφύλακτος· «Βγήκε τότε ο μαθητής ο άλλος, ο οποίος ήταν γνωστός στον αρχιερέα, και είπε στη θυρωρό και έβαλε τον Πέτρο μέσα» (Ιω. 18,16). Πια ήταν τα αποτελέσματα της αμέλειας του Πέτρου; η τέλεια λησμοσύνη και ο λήθαργος, για να πω έτσι, που τον έπιασε στα λόγια του διδασκάλου του, ακόμη και τότε που τον αρνήθηκε, σε σημείο που αν ο Κύριος δεν γύριζε να τον δει, σίγουρα ο Πέτρος δεν θα αισθανόταν καθόλου ότι τον αρνήθηκε· «Ο Κύριος γύρισε και κοίταξε στο πρόσωπο τον Πέτρο και θυμήθηκε ο Πέτρος τον λόγο του Κυρίου» (Λουκ. 22,61} και η τέλεια άγνοια και η αθέτηση των παραγγελιών, που έδωσε ο Κύριος στο υπερώο και στον κήπο, για να παραμένει ο ίδιος άγρυπνος·

«Σιμών, Σίμων ο σατανάς σάς ζήτησε, για να σας κοσκινίσει, όπως το σιτάρι» (Λουκ. 22,31)· και πάλι· «Σίμων, κοιμάσαι; Δεν μπόρεσες μία ώρα να αγρυπνήσεις» (Μάρκ. 14,37). Και επί πλέον η μεγάλη λύπη που τον κατέβαλε ολοκληρωτικά εξ αιτίας της οποίας και κοιμόταν και δεν μπορούσε να ανοίξει τα μάτια του, όπως λέει ο Λουκάς· «Ήλθε στους μαθητές του και τους βρήκε να κοιμούνται από τη λύπη» (Λουκ. 22,45). Τώρα αυτή η μεγάλη αμέλεια του Πέτρου πώς ήταν δυνατό να καταλήξει σε κάτι άλλο, παρά σε μία φανερή πτώση; «Από τεμπελιές πέφτει το δοκάρι της στέγης» (Εκκλ 10,18). Γι' αυτό η αμέλεια αυτή του Πέτρου παρομοιάζεται με την ψυχρότητα του τότε καιρού· γιατί λέει ο Ευαγγελιστής Ιωάννης· «Στέκονταν εκεί οι δούλοι και οι υπηρέτες, οι οποίοι είχαν ανάψει κάρβουνα για να ζεσταθούν, διότι έκανε κρύο· στεκόταν δε μαζί τους και ο Πέτρος και ζεσταινόταν» (Ιω. 18,18). Και πραγματικά ο Πέτρος ήταν ψυχρός από την αγάπη του Θεού και του διδασκάλου του, όπως λέει ο σοφός Θεοφάνης ο Κεραμέας και γι' αυτό θερμαινόταν από τη φωτιά και από τη ζέστη του κόσμου και της σάρκας την οποία ανάβουν οι υπηρέτες του διαβόλου, η οποία κατόπιν συνέχεια εξευτελίζει και διαπομπεύει τον ταλαίπωρο αμαρτωλό και τον κάνει αρνητή του Θεού· ο Ιωάννης όμως όντας θερμός στην αγάπη του Θεού δεν χρειάστηκε να ζεσταθεί από τέτοια καταραμένα φωτιά. Ω παγκάκιστη αμέλεια! Καλά σε ονόμασε ο άγιος Μάρκος ο ασκητής άθεη στην επιστολή του προς τον Νικόλαο, διότι σε όλο το μέλλον κάνεις τους ανθρώπους άθεους και αρνητές του Χριστού· καλά είπε ο ίδιος Μάρκος ότι οι τρεις μεγάλοι γίγαντες του διαβόλου κα των παθών είσαι εσύ και η λησμοσύνη και η άγνοια· καλά σε τοποθέτησαν οι θεολόγοι στην πρώτη θέση από εκείνα που οδηγούν στην καταστροφή, η οποία παρασύρεις μαζί σου και τους άλλους τρεις βαθμούς της απώλειας την τύφλωση του νου, την πώρωση της καρδιάς και τον αδόκιμο νου.

Τώρα εσύ, αγαπητέ, που διαβάζεις αυτά, μπες μέσα στον εαυτό σου και εξέτασε καλά την καρδιά σου, η οποία μερικές φορές είναι τόσο μυστική, ώστε όχι μόνο στους άλλους είναι αγνώριστη, αλλά ακόμη και στον ίδιο τον εαυτό σου, όπως αναφέρεται· «Ανεξερεύνητα είναι τα βάθη της ανθρώπινης καρδιάς και ποιός μπορεί να την γνωρίσει;» (Ιερεμ, 17,9). Μπες μέσα στην καρδιά σου και ίσως βρεις εκεί όλα αυτά τα ελαττώματα, διότι και συ, όταν σου συμβεί κάποια περίπτωση και κάποιος πειρασμός, αμέσως όπως ο Πέτρος λησμονείς όλους τους φωτισμούς και τις υποσχέσεις που σου έδωσε ο Θεός μέσα από τις άγιες Γραφές του, για να γνωρίσεις την μηδαμινότητα που έχουν οι ηδονές και τα καλά του κόσμου· και το παράξενο είναι ότι ξεχνάς και αυτήν την εμπειρία και την δοκιμή, που έκανες τόσες και τόσες φορές στα καλά του κόσμου, δοκιμάζοντάς τα πάντοτε και βρίσκοντάς τα ψεύτικα όλα, πράγμα το οποίο ο Πέτρος δεν το έπαθε, γιατί αυτός δεν δοκίμασε άλλη φορά τι είναι η άρνηση. Κάνεις μερικές φορές κάποιο καλό έργο, αλλά ποιός ξέρει μήπως το καλό αυτό το έχεις ανακατεμένο μαζί με κάποιο

κοσμικό σκοπό; δηλαδή ή για να σε δοξάσει ο κόσμος ή για να κερδίσεις κάτι ή για να φαίνεσαι καλλίτερος από τους άλλους; Θέλεις να ακολουθείς τον Ιησού, αλλά με μία ενδιάμεση κατάσταση δηλαδή ούτε όλος να δοθείς στον Θεό, ούτε όλος στον κόσμο· δηλαδή ζητάς έναν δρόμο που να μη είναι ούτε ο πλατύς δρόμος που οδηγεί στην απώλεια ούτε ο στενός και γεμάτος θλίψεις που οδηγεί στην σωτηρία· αλλά ζητάς έναν δρόμο, που να μπορείς και συ να ακολουθήσεις τον Χριστό, όπως ο Πέτρος από μακριά, αλλά χωρίς να παραιτείσαι καθόλου από την υπηρεσία των παθών σου. Ω παγκάκιστη αμέλεια, που κυριεύει ακόμη κι εσένα αδελφέ! Μη κατηγορείς, λοιπόν, στο εξής τον μακάριο Πέτρο, που νικήθηκε από την αμέλεια, αλλά να κατηγορείς τον εαυτό σου, διότι νικιέσαι από αυτήν. Και εκείνος βέβαια, νικήθηκε μία φορά, ενώ εσύ νικιέσαι καθημερινά. Μη κατακρίνεις τον Πέτρο, γιατί αρνήθηκε τον Κύριο, αλλά να κατακρίνεις τον εαυτό σου· διότι μολονότι ομολογείς τον Θεό με τα λόγια, τον αρνείσαι όμως με τα έργα, κάνοντας αντίθετα σ' εκείνα που διατάζει, όπως λέει ο Παύλος· «Ομολογούν ότι γνωρίζουν τον Θεό, τον αρνούνται όμως με τα έργα». Να κατακρίνεις τον εαυτό σου, γιατί όσες φορές ορκίζεσαι ψεύτικα, ή όσες φορές αρνείσαι την αλήθεια και δεν θέλεις να την ομολογήσεις ή από πείσμα ή από υπερηφάνεια ή αυταρέσκεια, τόσες φορές αρνείσαι τον Χριστό, που είναι η αλήθεια· «Εγώ είμαι η αλήθεια» (Ιω. 14,6) όσες φορές βασίζεσαι στην δύναμή σου και προσκυνείς σαν είδωλο την περιουσία σου, αρνείσαι τον Χριστό· γι' αυτό και ο άγιος Παύλος ονόμασε την πλεονεξία ειδωλολατρεία (Κολοσ. 3,5). Και για να μιλήσω γενικά· οτιδήποτε προτιμάς περισσότερο από την αγάπη του Χριστού, κι αν ακόμη εκείνο είναι μία βελόνα, λέγεται άρνηση του Χριστού· γι' αυτό είπε και ο ιερός Χρυσόστομος, ότι με πολλούς τρόπους μπορεί κάνεις να αρνείται τον Χριστό.

Γι' αυτό, και συ αδελφέ, μιμήθηκες τον Πέτρο στην αμαρτία, ας μιμηθείς και την μετάνοιά του· επειδή, σύμφωνα με τον σοφό Νικήτα, γι' αυτό τον λόγο γράφτηκαν τα σφάλματα των αγίων, για να μιμηθούμε εμείς την μετάνοια τους· «Μαθαίνουμε από τις άγιες Γραφές τις πτώσεις των αγίων, για να γίνουμε μιμητές και της μετάνοιάς τους» (Σειρ. Εις το κατά Ματθαίον). Εκείνος μία φορά αρνήθηκε τον Κύριο, αλλά μετανοούσε σε όλη του τη ζωή· διότι, λέει ο άγιος Κλήμης, ο μαθητής του, ότι όσες φορές ο Πέτρος άκουγε τον πετεινό που φώναζε, θυμόταν την άρνηση που έκανε και έκλαιγε· λέει και ο Ευαγγελιστής Μάρκος για τον Πέτρο ότι «Άρχισε να κλαίει» (Μάρκ. 14,72), πράγμα, που ερμηνεύοντας ο ιερός Θεοφύλακτος το λέει αντί το 'αρξάμενος'. Διότι αφού άρχισε μία φορά να κλαίει, δεν σταμάτησε να κλαίει σε όλη του την ζωή. Και συ να μετανοήσεις από τα βάθη της καρδιάς σου προς τον Θεό σε όλη σου την ζωή· και, όσες φορές θυμάσαι τις αμαρτίες σου, να κλαις και να χύνεις γι' αυτές δάκρυα πολύ πικρά· γιατί λέει ο άγιος Ιερώνυμος, ότι «Η μεν προσευχή καταπραΐνει τον Θεό, που είναι οργισμένος, ενώ τα δάκρυα τον αναγκάζουν να ελεήσει». Και ο άγιος Χρυσόστομος λέει ότι

μετά την βροχή ο αέρας γίνεται καθαρός και ξάστερος, και μετά τα δάκρυα η ψυχή και ο νους γίνονται καθαρά και ξάστερα. Ο Πέτρος ακούγοντας εκείνον τον πετεινό, πού φώναξε, ξύπνησε και συναισθάνθηκε την αμαρτία του και εσύ ακούγοντας τον Κύριο, που σου φωνάζει «Γρη-γορείτε» (Μάρκ. 13,37), ξύπνα από την αμέλεια, έλα σε συναίσθηση των αμαρτιών σου και στάσου άγρυπνος Εκείνος όσο ήταν στην αυλή του αρχιερέως μαζί με τους στρατιώτες δεν μπορούσε να κλάψει και να μετανοήσει, αλλά έκλαψε μόλις βγήκε έξω από την αυλή• «Και μόλις βγήκε έξω έκλαψε πικρά» (Ματθ. 26,75). Και εσύ, αν δεν βγεις έξω από την αναισθησία του νου σου, που έχει πωρωθεί, όπως λέει αλληγορικά ο ιερός Θεοφύλακτος και αν δεν απομακρυνθείς από τα αίτια της αμαρτίας και αν δεν απομακρυνθείς εντελώς από το κακό, δεν μπορείς να κλάψεις τις αμαρτίες σου και να δείξεις αληθινή μετάνοια. Εκείνος από την αμαρτία της αρνήσεως απέκτησε μετάνοια, απέκτησε ταπείνωση, δηλαδή το να μην έχει εμπιστοσύνη στη δύναμή του, αλλά στη βοήθεια του Θεού· απόκτησε το να μην απελπίζεται και τη συμπόνοια στους αμαρτωλούς Και συ από τις προηγούμενες αμαρτίες που έχεις κάνει, μάθε να ταπεινώνεσαι· μάθε όχι να κατηγορείς τους άλλους όταν αμαρτάνουν, αλλά να τους συμπονάς και να τους διδάσκεις να μην απελπίζονται. Εκείνος με τη μεγάλη μετάνοια, που έδειξε, δέχθηκε πάλι την αποστολική αξία, που έχασε και έγινε πάλι κορυφαίος των Αποστόλων· και εσύ εάν μετανοείς με τέτοια θερμότητα, μπορείς να δεχθείς την χάρι της υιοθεσίας που έχασες με την αμαρτία σου, και να γίνεις πάλι υιός Θεού και κληρονόμος της βασιλείας του.

Γνώρισε, λοιπόν, ότι αιτία όλων σου των πταισμάτων ήταν η αμέλειά σου και να ντραπείς μπροστά στον θεϊκό σου διδάσκαλο· και από δω και πέρα αποφάσισε να αρχίσεις μία καινούργια ζωή με νέα θερμότητα και με σκοπούς όλους θεϊκούς δηλαδή για να δοξάζεις τον Θεό και για να ασφαλίσεις τη σωτηρία σου. Και, τέλος πάντων, επειδή η αμέλεια έχει μεγάλη δύναμη και μπορεί πάλι να σε ρίξει στην πτώση της αμαρτίας μολονότι είναι φοβερή και η δύναμη του διαβόλου• «Αυτοί όμως αμέλησαν (οι καλεσμένοι στους γάμους) και πήγαν ο ένας στο χωράφι του και ο άλλος στο εμπόριό του» (Ματθ. 22,5) γι' αυτό παρακάλεσε τον Κύριο να σε ελευθερώσει από την μία και από την άλλη, αλλά το σπουδαιότερο να σε ελευθερώσει από τον εαυτό σου, γιατί συ ο ίδιος είσαι για τον εαυτό σου ένας εχθρός χειρότερος από κάθε διάβολο, καθώς αναφέρεται· «Εκείνοι που αμαρτάνουν είναι εχθροί της ζωής τους» (Τωβίτ 12,10).

(Αγ. Νικοδήμου Αγιορείτου, «Πνευματικά Γυμνάσματα», εκδ. Συνοδία Σπυρίδωνος Ιερομονάχου, Νέα Σκήτη Αγ. Όρους, σ. 291-295)